

6. IRDO mednarodna konferenca
DRUŽBENA ODGOVORNOST IN IZZIVI ČASA 2011
MLADI V PRESEČIŠČU SVETOVNIH SPREMENB
Maribor, 10. - 12. marec 2011

SKLEPI KONFERENCE

Maribor, 12. 3. 2011

Organizator:

V sodelovanju z:

- Društvo za marketing Slovenije
- Evropska akademija znanosti in umetnosti, Salzburg
- Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, Oddelek za sociologijo
- Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS
- Kulturno izobraževalno društvo Kibla
- Mednarodno združenje za sistemsko raziskovanje (IFSR)
- Mestna občina Maribor
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- Ministrstvo za šolstvo in šport - Urad RS za mladino
- Narodni dom Maribor
- Skupnost občin Slovenije
- Slovensko društvo za odnose z javnostmi
- Slovensko združenje ZN za trajnostni razvoj
- Štajerska gospodarska zbornica
- Študentska organizacija Univerze v Mariboru
- Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Zavod Ypsilon
- Združenje delodajalcev Slovenije
- Združenje Manager

Častni pokrovitelj:

dr. Danilo Türk,
predsednik
Republike Slovenije

Medijski partnerji:

Europlakat d.o.o.
Press Clipping d.o.o.
Radio Slovenia
International

Na 6. mednarodni konferenci »Družbena odgovornost in izzivi časa 2011: Mladi v presečišču svetovnih sprememb«, ki se je udeležilo približno 200 udeležencev, med njimi znanstveniki, strokovnjaki, praktiki (mladinski delavci) iz različnih področij in predstavniki mladinskih organizacij, so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Spodbujati je potrebno družbeni dialog in ustvarjanje institucionalnih rešitev za oblikovanje boljših pogojev za delovanje mladih v Sloveniji.

V zadnjih dvajsetih letih so se v Sloveniji izoblikovala različna področja mladinskega dela in tudi številnih mladinskih politik. Različne oblike mladinskega dela so podobno kot druge oblike nevladnega delovanja v Sloveniji kronično podfinancirane. Mladinske politike znotraj posameznih ministrstev pa so premalo medsebojno povezane, pogosto celo napačno usmerjene in velikokrat premalo upoštevajo interese in potrebe slovenskih mladim. Udeleženci konference menimo, da je prva priložnost za preseganje tovrstnega stanja že oblikovanje Nacionalnega programa za mladino, ki bi naj bil sprejet do konca tega leta in pri oblikovanju katerega bodo aktivno sodelovali tudi mladi. Udeleženci konference Vlado RS pozivamo, da pri naslavljanju problemov, s katerimi se soočajo mladi, kombinira dolgoročne, sistemske ukrepe tudi z *ad hoc* ukrepi, ki imajo kratkoročne učinke in lahko v večji meri odgovarjajo na nekatere najbolj akutne pojave, povezane z mladimi v Sloveniji.

2. Prehodi v odraslost so vedno bolj negotovi, različni in nedokončani.

Vedno bolj realno postaja dejstvo, da se v sodobnih družbah zabrisuje jasen in dokončen prehod v odraslost. Danes obstaja vedno manj možnosti, da mladi relativno hitro izvršijo prehod v odraslost. Osnovni atributi odraslosti, kot so na primer samostojno življenje v lastnih partnerskih skupnostih (tradicionalnih in netradicionalnih), rojstvo prvega otroka, stalna zaposlitev, zaključek izobraževanja, so vedno bolj negotovi in družbeno nedosegljivi.

3. Odraslost postaja vedno bolj družbeno nezaželjena.

Sodobne potrošniške družbe potrebujejo za svojo obnovo socialno in kulturno nedorasle člane. Komparativna prednost sodobnih meščanskih družb je namreč sposobnost drugačne organizacije znanja in vednosti. To je takšne organizacije, ki od vsakega posameznika zahteva nenehno prilagajanje skozi ustvarjanje in sprejemanje novega znanja. Zaradi tega je z vidika družbe normalno, da vsak posamezen član družbe čim dlje odraščá. Z vidika potrošniške družbe je idealno, da posameznik nikoli ne odraste, saj na tak način ostaja dojemljiv za kakršnokoli (vsekakor pa marsikatero) ponudbo, ki bi jo drugače, v stanju svoje socialne in kulturne odraslosti, zavrnil, ker ne bi sodila v krog že ponotranjene socialne in kulturne normalnosti.

4. Potrebna je kar se da široka refleksija in proklamiranje družbenih praks (od teoretske do institucionalne produkcije in reprodukcije), ki podpirajo delovanje potrošniških družb.

Sodobni kapitalizem potrebuje za svoj obstoj takšno teoretsko produkcijo in družbeno delovanje, ki ne uze mehanizmov, s pomočjo katerih se obnavljajo sodobne potrošniške družbe. Na splošno so to različne prakse, ki podpirajo navidezno socialnost in kulturnost posameznika. Konkretno pa na primer v socializacijskih institucijah množično nereflektirano oblikovanje uporabnikom »prijazne« socializacije, torej socializacije, ki sledi posameznikovemu ugodju (kar se na psihosocialni ravni kaže kot animalizacija človekovih potreb, na družbeni ravni pa kot vedno večja infantilizacija družbenih odnosov), ne pa socializacije, ki bi posameznika peljala od ugodja k neugodju, torej k tistemu, kar je socialno in kulturno prav.

5. Potrebujemo interdisciplinarnost in večji dialog za afirmiranje mladinskih vprašanj.

Udeleženci konference ugotavljajo, da je smiselno povezovati različna strokovna področja z namenom večje vsebinske povezanosti mladih, hkrati pa spodbujati njihova prizadevanja za večji dialog med mladimi in drugimi skupinami v sodobni družbi. Udeleženci si želijo, da se glas mladih sliši v širši družbi, da bi splošna javnost razumela težave mladih in spodbujala njihovo reševanje. Zato so udeleženci pohvalili pristop Urada RS za mladino, ki izvaja partnerski pristop pri spodbujanju razvoja mladinskega polja in v ta namen sodeluje pri organizaciji okroglih miz, konferenc ipd. ter tako spodbuja družbeni

dialog. Ugotovili so, da v Sloveniji manjka tovrstnih povezovanj za mlade na nacionalnem nivoju, zato upajo, da se bo v prihodnosti zgodilo še več takšnih srečanj in/ali projektov.

6. Redno empirično raziskovanje sodobnih slovenskih mladlin.

Kar deset let je minilo, da smo v Sloveniji dobili novo nacionalno raziskavo slovenskih mladlin (interval pred raziskavo Mladina 2000 je bil še za pet let daljši). Brez rednega empiričnega raziskovalnega spremljanja slovenskih mladlin, ki se nenehno spreminjajo in preoblikujejo, ni mogoče govoriti o tem, da kdo vsaj približno pozna slovenske mladine, niti ni mogoče graditi kakršnihkoli javnih politik, ki bi bile usmerjene h konkretnim slovenskim mladlinam. Udeleženci konference menimo, da so večje raziskave slovenskih mladlin potrebne nekako v intervalu treh do petih let (podobno kot na primer Shell raziskovanje nemških mladlin).

7. Družbena odgovornost je netehnološka inovacija, v katero naj se vključi čim več mladih in državljanov.

Družbeno odgovornost je smiselno šteti za dobro zamisel, ki mora postati inovacija, t.j. nova korist uporabnikov od nove zamisli v praksi, zato je treba v njeno uveljavljanje vključiti inovacijski menedžment netehnoloških novosti, vanje pa vključiti čim več mladih. Zato je spoznanja raziskave 'Mladina 2010' potrebno povezati s strategijo uveljavljanja družbene odgovornosti, da bi popravili položaj mladih. Vzgojo za družbeno odgovornost - po primerno celovitih programih - kaže vnesti v vse šolstvo, oblik je veliko v domači in mednarodni praksi. Ne gre zgolj za kak formalni predmet o etiki družbene odgovornosti, ampak za zglede praktičnega ravnanja.

8. Urediti je potrebno ravnotežje med razpisanimi izobraževalnimi programi in potrebami trga za zaposlovanje mladih.

Na evropski ravni se izvajajo različne oblike podpore mladim, ki bi jih bilo smiselno še bolje predstaviti in vanje vključiti tudi Slovenijo. Države članice EU naj ne zmanjšujejo proračunov za mehke politike, kot je izobraževanje, zaposlovanje mladih ipd. Pomembno je, da se uredi ravnotežje med razpisanimi izobraževalnimi programi in potrebami trga, da ne bomo imeli na eni strani profilov, ki nimajo možnosti zaposlitve, ker jih je preveč, na drugi strani pa prostih delovnih mest, kjer ni na voljo profilov za zaposlitev. Univerze se zato morajo približati potrebam trga, trg pa aktivneje izraziti svoje potrebe izobraževalnemu sektorju. Tudi tako bo več mladih dobilo zaposlitev, saj se je v nekaj letih v EU brezposelnost mladih povečala iz 4 na 5 milijonov.

9. Preveč smo tolerantni do zlorabe substanc (tobak, alkohol) – mladi naj jih začnejo uporabljati čim kasneje.

Potrebna je večja dostopnost alternativnih vzgojnoizobraževalnih in resocializacijskih programov za ciljno populacijo mladih z rizičnimi življenjskimi stili. Še zmeraj smo preveč tolerantni do zlorabe substanc, predvsem uporabe tobaka in alkohola med mladimi. Glavni cilj mora biti v otežitvi dostopa do omenjenih substanc oziroma doseči, da ji mladi začnejo uporabljati čim pozneje.

10. Ozaveščanje javnosti za več družbene odgovornosti s pomočjo kreativnih del mladih.

V ta namen bi bilo smiselno zagotoviti akcije ozaveščanja za več družbene odgovornosti, katerih pobudniki in kreatorji naj bodo mladi, pa tudi tisti, ki se z mladimi ukvarjajo. Hkrati si mladi želijo opozarjati na zablode sodobne družbe, kar lahko izrazijo predvsem s pomočjo kreativnosti in preko različnih komunikacijskih orodij. Izvajanje osveščevalnih kampanj, s katerim mladi nagovarjajo sodobno družbo k spremembi, predvsem sistemov družbenega delovanja, bi bilo smiselno izvajati v prihodnje na nacionalnem nivoju in sicer tako, da bi akcije ključevale čim več mladih. Mladi naj tako izrazijo svojo kreativnost in s pozivi spodbujajo k spreminjanju družbenega delovanja v družbi na boljše. K sodelovanju pri tem je potrebno povabiti tudi medije in druge organizacije, ustanove, ter vlado, ki naj skupaj v neprofitnem smislu spodbujajo prizadevanja mladih na tem področju. V praksi s tem lahko dopolnjujejo izvajanje zasnove nacionalne strategije komuniciranja in razvoja družbene odgovornosti, rezultati takšnih akcij pa se lahko predstavijo na konferenci prihodnje leto, pa tudi drugje (splet, galerije ipd.).

11. Vsebinsko povezovanje mladinskih mrež pomaga razvijati nove projekte za mlade.

Mladinske mreže, ki razvijajo programe iz Evropskega socialnega sklada, že izvajajo redna srečanja v okviru mrež za izmenjavo znanja, izkušenj in vsebinsko povezovanje med mrežami. Pripravljajo tematske mesece, poskusile pa bodo pripraviti tudi skupno zaključno konferenco vseh mrež (zaradi racionalizacije stroškov in lažje organizacije ter povezovanja), na kateri bodo predstavile svoje rezultate in predloge za nadaljni razvoj teh področij. Udeleženci različnih mladinskih organizacij si želijo več podobnih srečanj, kjer bodo lahko partnersko osvetljevali različna konkretna vprašanja iz svojega delovanja in ne bodo delovali le kot konkurenti.

12. Koordinacija dela in skupnega nastopa na trgu prenočitvenih kapacitet v okviru slovenskih mladinskih centrov.

Predstavniki slovenskih mladinskih hotelov so ugotovili, da bi bilo smiselno mreži mladinskih hotelov zagotoviti koordinatorja, ki bi jim pomagal pri skupnem marketinškem nastopu na trgu. To bi bilo smiselno tako z vidika racionalizacije stroškov, kot integriranega pristopa k trženju in s tem zagotavljanja večjih učinkov na trgu.

13. Socialno podjetništvo je lahko pomembna oblika zaposlovanja mladih.

Podjetništvo in socialno podjetništvo je ena od pomembnih oblik zaposlovanja mladih. Na spodbujanje podjetništva pri mladih poleg primarnega družinskega okolja pomembno vpliva tudi izobraževanje, kar nakazuje, da je potrebno v izobraževalni sistem pomembneje vključiti pridobivanje znanj na področju podjetništva. Socialno podjetništvo svojo bazo najde v prostovoljnem delu v NVO, ki se nato preko inovativnih idej lahko razvije v oblikovanje socialnega podjetja in ustvarjanja novih delovnih mest. Po pridobljenih podatkih v EU NVO-ji zaposlujejo 8,1% delovne populacije, v Sloveniji pa samo 0,74%. Trenutno je v Sloveniji v pripravi zakon o socialnem podjetništvu, od katerega se pričakuje, da bo na tem področju prinesel nove možnosti za ustvarjanje delovnih mest.

14. Spodbujanje mladinskega podjetništva je mogoče tudi z novimi priznanji in nagradami.

Že letos bo inštitut IRDO v sodelovanju z Uradom za Slovence po svetu in v zamejstvu ter s stalnimi partnerskimi organizacijami razširil kategorije v razpisu za Slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus. Mladim Slovencem v zamejstvu in po svetu bo namreč podelil posebno priznanje za njihove podjetniške uspehe in družbeno odgovornost, ter jih tudi tako predstavil domovini. Potrebno je nadaljevati z nadgradnjo sodelovanja na področju družbene odgovornosti podjetij med slovenskimi podjetniki iz zamejstva in iz sveta ter slovenskimi podjetji v Sloveniji, s poudarkom na zaposlovanju mladih.

15. Povezovanje Slovencev iz zamejstva in iz sveta s Slovenijo.

V programe konference v prihodnjih letih naj se redno vključujejo tudi Slovenci iz zamejstva in sveta, da realiziramo skupni slovenski kulturni prostor (gospodarstvo, kultura, znanost, mladi in podobno), ki sega tudi zunaj meja Slovenije, kjer živijo in delujejo Slovenci. Pripraviti je potrebno akcije motiviranja mladih Slovencev, ki živijo v zamejstvu in po svetu za aktivno povezovanje z mladimi Slovenci v Sloveniji in to na različnih področjih.

16. Naslednje leto konferenca na temo kulture, vrednot, osebne in družbene odgovornosti.

Smiselno bi bilo vlaganje truda v skrb za več osebne in družbene odgovornosti. Zato udeleženci konference ugotavljajo, da naj se naslednje leto organizira podobna konferenca na temo kulture, vrednot, odnosa do osebne in družbene odgovornosti. Na njej naj se predstavi tako znanstvene kot praktične in strokovne poglede na to področje. Tudi naslednje leto naj se skrb za družbeno odgovornost in odnos do mladih obravnava na tej konferenci, k sodelovanju pa naj se povabi tudi mlade Slovence po svetu in v zamejstvu, saj se njihova mladostna kreativna dela (npr. glasba, slikarstvo ipd.) v Sloveniji v organizirani obliki še niso predstavila na nacionalnem nivoju. Tako bi se vzpostavilo tudi povezovanje mladih Slovencev v zamejstvu in po svetu z mladimi Slovenci v Sloveniji, predvsem na tistih področjih, ki

jih intenzivno podpira tudi Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (sodobna kultura, mladinsko podjetništvo ipd.).

17. Potrebna je demarginalizacija mladinskega dela.

Udeleženci konference opažajo pestrost in ogromen potencial mladinskega dela v Sloveniji. Prav tako opažajo velik potencial mladih, ki pa v družbi ni dovolj izkoriščen. Kljub temu, da se na deklarativni ravni vsi relevantni akterji zavzemajo za to, da je mladim potrebno dati priložnost, se nekje 'zatakne'. Mladi in mladinsko delo so v družbi marginalizirani. Živimo v povezani celoti. Izzivi, povezani z mladimi, niso samo izzivi mladih ampak izzivi celotne družbe. Da se spopademo z njimi, je potrebna osebna zavezanost vsakega člana družbe. Mladinsko delo in odgovarjanje na potrebne družbe, povezane z mladimi, vedno bolj nosi kontekst medgeneracijskega sodelovanja.

18. Svet potrebuje vsestransko preobrazbo delovanja in obnašanja.

Vsi smo soodvisni, kar dokazujejo naravne katastrofe, pa tudi upor ljudi. Upira se narava, upirajo se ljudje, upira se svet. Potrebujemo preobrazbo; inovirajmo svoje vrednote in s tem stališča, navade, ravnanja. Iščimo vire energije, ki ne bodo v škodo naravi in ljudem, kot del nje. Ravnajmo tako, kot bi mi želeli, da drugi ravnajo z nami. Enako velja za naravo.

V Mariboru, 12. marca 2011

Udeleženci 6. mednarodne konference »Družbena odgovornost in izzivi časa 2011: Mladi v presečišču svetovnih sprememb«

in

dr. Andrej Fištravec,
predsednik Programskega odbora konference
ter vodja Znanstveno-raziskovalnega centra Inštituta IRDO
l.r.